

Aan de leden van de vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Betreft: Overleg Leefstijlpreventie en gehoor
Datum: 17 april 2025

Beste leden van de vaste Kamercommissie,

Op 24 april aanstaande vindt het algemeen overleg Leefstijlpreventie plaats. Wij vragen u bij dit overleg een belangrijk onderwerp te betrekken: *het gehoor*. Zonder extra interventies dreigt het aantal mensen met gehoorverlies te groeien van nu circa 15% van de bevolking (2,5 miljoen mensen) naar circa 25% van de bevolking in 2050 (circa 4 miljoen mensen), zo voorspelt de Wereldgezondheidsorganisatie. Niet alleen de vergrijzing, maar ook het vroeger intreden van gehoorverlies -bijvoorbeeld als gevolg van lawaaischade- is daar debet aan. De maatschappelijke impact van gehoorverlies is groot. Op dit moment ontbreekt een integraal overheidsbeleid rondom gehoor. *We vragen u daarom bij de staatssecretaris aan te dringen op een overkoepelend overheidsbeleid voor het vroegtijdig signaleren, voorkomen én behandelen van gehoorverlies.*

Wat is het probleem?

Momenteel kent Nederland zo'n 2,5 miljoen mensen met gehoorverlies. Een klein deel daarvan is ontstaan door ziekte of specifieke afwijkingen. Bij het merendeel van de populatie ontstaat gehoorverlies door leeftijd en lawaaischade. Het aantal mensen met gehoorverlies neemt jaarlijks toe met circa 30-40.000 mensen en de WHO schat in dat in 2050 zo'n 25% van de bevolking gehoorverlies ervaart. Tegelijkertijd neemt het aantal mensen met tinnitus (oorsuizen) ook toe. Circa 1 miljoen mensen in Nederland meldt oorsuizen/tinnitusklachten. *Wat betekent het om minder te kunnen horen?*

1. Werkenden met gehoorverlies ervaren sneller vermoeidheidsklachten, concentratieproblemen en hoofdpijnklachten, met mogelijk verzuim en burn-out tot gevolg. Ook miscommunicatie op het werk, en daardoor misverstanden, kan problematisch zijn. Het gaat ten koste van de vitaliteit; het doorwerken tot 67 jaar wordt problematisch. Momenteel heeft circa 1 miljoen mensen in de beroepsbevolking al een gehoorverlies van 25 dB of meer. Tijdige interventies kunnen uitval of verhoogd ziekteverzuim voorkomen, zo wijzen diverse onderzoeken uit.
2. Mensen met gehoorverlies trekken zich geleidelijk terug uit sociale en maatschappelijke activiteiten. Gehoorverlies draagt bij aan sociaal isolement en eenzaamheid. Mensen met gehoorverlies rapporteren een lagere kwaliteit van leven in vergelijking met goed horende leeftijdsgenoten.
3. Uit recente studies (o.a. de Lancet 2020) blijkt dat als gehoorverlies vroegtijdig (lees middelbare leeftijd 40-60 jaar) wordt opgespoord, dit kan leiden tot 7% vermindering dan wel vertraging van dementie. De inzet op hoorhulpmiddelen, waarmee cognitieve functies beter geactiveerd blijven, helpen in sterke mate bij de vertraging van dementieklachten. Andere factoren als roken, lichaamsbeweging of diabetes worden ook genoemd, maar scoren aanmerkelijk lager dan die 7%.

De WHO heeft becijferd dat het investeren in vroegsignalering en interventies tot het tienvoudige aan maatschappelijke baten kan leiden. Ook in Nederland heeft een dergelijk onderzoek plaatsgevonden. Nederlands onderzoek (SiRM 2019) becijferde dat onbehandeld gehoorverlies de maatschappij jaarlijks **zo'n 5,8 miljard** euro kost, omdat patiënten (deels) uitvallen op het werk, verlies ervaren van hun kwaliteit van leven en/of mogelijk vervroegd dementie ontwikkelen. Door vergrijzing, verhoging van de AOW-leeftijd, groei van de bevolking en de toename van lawaaischade bij kinderen en jongeren, zal de groep mensen die dit betreft naar verwachting (conform prognoses van de WHO) verder groeien richting de 4 miljoen mensen in 2050. Daarmee zal ook de maatschappelijke impact groter en groter worden.

Maatschappelijke opgave en bewustwording

Inmiddels is duidelijk dat hier een maatschappelijke opgave ligt die niet enkel door de hoorsector alleen kan worden opgevangen. Ook anderen moeten hun bijdrage leveren. Denk aan werkgevers en ook de overheid. De impact is voelbaar op vele plekken in de maatschappij; daar waar we lawaaischade moeten zien te voorkomen op de werkplek, in de privésfeer en in recreatieve samenkomsten; daar waar het gaat om bewustwording en vroegsignalering. Zodat beginnend gehoorverlies behandeld kan worden en niet leidt tot het zich terugtrekken uit de maatschappij met alle gevolgen van dien.

Uit onderzoek en terugkoppeling van de beroepspraktijk blijkt dat het vergroten van bewustwording over de gevolgen van tinnitus en gehoorverlies een belangrijke factor is om gehoorverlies te voorkomen en maatregelen te nemen. Met het vergroten van die bewustwording kan een actieve bijdrage worden geleverd aan het terugdringen dan wel afremmen van de groei aan mensen met gehoorverlies. En bij eenmaal opgelopen gehoorschade/-verlies helpt het als in een vroegtijdig stadium de goede interventies worden ingezet. Dit verkleint aanwijsbaar de kans op negatieve effecten als burn-outklachten en uitval op werk. En ook bij ouderen, waar het gaat om eenzaamheid en dementie, zijn vroegtijdige interventies van groot belang.

De hoorsector (medische sector, verstrekkers van hoorhulpmiddelen en de patiëntenvereniging) is in gesprek met de werkgevers om gehoorverlies een grotere plek te geven in de sfeer van arbeidsomstandigheden. Zo voert Hoormij·NVVS bijvoorbeeld een project uit bij diverse werkgevers om de arbeidsomstandigheden op gebied van geluid te verbeteren (*Hoe hoort het op de werkvloer*).

We vragen ook aandacht voor gehoorverlies bij kinderen, ook voor hen zijn de gevolgen groot. In aansluiting op het advies van de Gezondheidsraad uit 2024, 'Zicht op gehoorverlies bij kinderen en jongeren', zouden wij graag zien dat er onderzoek naar de meerwaarde van extra screening bij kinderen plaatsvindt.

Wij vragen de overheid actiever te worden op gebied van preventie en vroegtijdig signaleren van gehoorverlies. Samen met de hoorsector hebben wij het rapport 'Een leven lang erbij horen' opgesteld (SiRM 2020) en aangeboden aan het ministerie van VWS. Het beschrijft de verschillende aspecten en betrokkenheid van diverse partijen. Wij zien nog niet dat aan dit rapport door het ministerie van VWS gehoor is gegeven.

Regie op gehoor

Zoals hierboven duidelijk wordt, legt de groei aan mensen met gehoorverlies een grote druk op de maatschappij en op de hoorsector. Dit geldt voor jong en oud en op alle terreinen van het leven en dus over de verschillende ministeries heen. Op dit moment ontbreekt een samenhangend beleid en regie vanuit de landelijke overheid op gehoor. Beleid op gehoor staat nog in de kinderschoenen en is erg versnipperd. Er is weliswaar een convenant 'preventieve gehoorschade versterkte muziek', maar op de algehele problematiek is het een druppel op een gloeiende plaat. Bovendien mist hier de verbinding met de kennis en expertise van de hoorsector. Er is meer nodig. We vragen u daarom bij de staatsecretaris aan te dringen op:

- Gehoor als onderdeel van een integrale aanpak in het preventieakkoord met aandacht voor vroegsignalering, voorlichting, bewustwording en beleid op de werkplek;
- Een aparte Kamerbrief over integraal overheidsbeleid op gehoor om de maatschappelijke impact van de groei aan mensen met gehoorverlies te verkleinen.

Graag denken wij daarover mee. Mocht u nadere informatie willen dan zijn wij daar uiteraard toe bereid. Deze brief is in samenspraak met brancheorganisaties van audiciens en audiologische centra opgesteld.

Hoogachtend,

Corrine Verwer,
directeur Hoormij·NVVS